

ISSN : 3057-045X
(Online)

วารสาร ศาสตร์แห่งพุทธ

JOURNAL OF BUDDHISM SCIENCE

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 [มกราคม - มิถุนายน 2567]
VOL. 3 NO. 1 [JANUARY - JUNE 2024]

บรรณาธิการบริหาร

พระมหาอินทร์วงศ์ อัสสรภาณี, ดร.

ประธานมูลนิธิพระธาตุศรีมอญ

อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

Email: inthawong_iss@hotmail.com

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.จันทรีสม์ ตาบุลิ่ง

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: chantarat.ta@mcu.ac.th

กองบรรณาธิการ

พระครูสิริสุตานุยุต, รศ., ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: saman.ta@mcu.ac.th

พระครูโกวิทธรรมวาทิ, ผศ., ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: udorn.sang@mcu.ac.th

พระอธิวัฒน์ ธรรมวัฒน์ศิริ, ดร.

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: athiwat.tham@mcu.ac.th

ผศ.ดร.ไพรินทร์ ฌ วันนา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: phairin.na@mcu.ac.th

ดร.พัลลภ หารุคำจา

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: panlob.har@mcu.ac.th

ผศ. ดร.สุทธิพร สายทอง

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: Suttiporn.sai@mcu.ac.th

ผศ. ดร.ประทีป พิษทองกลาง

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ สาขาศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Email: khun_jedrin@hotmail.com

ผศ. ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง

คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Email: somwangk1070@hotmail.com

ผศ. ดร.อนันต์ อุปสอด

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Email: ananupsod9541@gmail.com

พระวิฑูรย์ โกฏินกรรจ

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

Email: witawat.koc@mbu.ac.th

รศ.ดร. สัตยา สะสอง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: suriyasuriyong@gmail.com

ผศ.ดร. วาสิตา เกิดผล ประสบศักดิ์

คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Email: wasita.kp@gmail.com

ผศ.ดร. ยงยุทธ ขำคง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Email: yongyut.k@pnru.ac.th

ผศ.ดร.เอกลักษณ์ เพียสา

คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Email: akkaluckpheasa@gmail.com

ดร.ณณีย์ ศรีสุข

คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Email: narunee2533@gmail.com

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

เชม เมืองมา

พระกิตติพงษ์ กิตฺตวโส

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

เตชิต อิศระภาณวงศ์

เตชิน อิศระภาณวงศ์

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

พระกิตติพงษ์ กิตฺตวโส

อุเทน ดะระศิริ

สุทัศน์ ภาณิสสรวงศ์

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม - ธันวาคม

E-mail: temsuk1993@gmail.com

website : <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JNBS>

เบอร์โทรศัพท์ : 099 062 9183, 087 174 3734

หมายเลข ISSN : 3057-045X (Online)

บทบรรณาธิการ

วารสารศาสตร์แห่งพุทธ (Journal of Buddhism Science) โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด เตมสุข เซอร์วิส ฉบับนี้ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ นักวิชาการ และนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร มีบทความวิจัย 3 เรื่อง และบทความวิชาการ 5 เรื่อง รวมทั้งหมด 8 เรื่อง กองบรรณาธิการขอเสนอสาระสำคัญของแต่ละบทความดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง **หลักพุทธธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน** โดย พระกิตติพงษ์ สมณะ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน 2) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และ 3) เพื่อประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี ประกอบด้วยงานวิจัยเชิงปริมาณและงานวิจัยคุณภาพ (การสัมภาษณ์เชิงลึก) โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

บทความวิจัยเรื่อง **หลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏในคัมภีร์จามเทวีวงศ์** โดย อภิลิทธิ จิรสันจิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 2) ศึกษาสาระสำคัญของคัมภีร์จามเทวีวงศ์ และ 3) วิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏในคัมภีร์จามเทวีวงศ์ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร สาระสำคัญเป็นการถอดบทเรียนและนำเสนอหลักธรรมาภิบาลในคัมภีร์จามเทวีวงศ์

บทความวิจัยเรื่อง **ศึกษาวิเคราะห์สัมมาวายามะในคัมภีร์พระพุทธศาสนา** โดย พระครูใบฎีกาธนวัฒน์ ทาท่า มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสัมมาวายามะในคัมภีร์พระพุทธศาสนา และ 2) วิเคราะห์การประยุกต์ใช้สัมมาวายามะในการพัฒนาชีวิต การวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร สาระสำคัญของบทความเป็นการนำเสนอหลักการพัฒนาชีวิตที่สอดคล้องกับหลักมรรค 8 โดยเฉพาะหลักสัมมาวายามะที่จัดเป็นปฐมเหตุของมรรค

บทความวิชาการเรื่อง **การจัดการความเครียดตามหลักพุทธธรรม** โดย เขม เมืองมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความเครียดตามหลักพุทธธรรม โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกและเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง องค์ความรู้จากบทความเป็นการประยุกต์ใช้หลักภavana 4 คือ กายภavana ศีลภavana จิตภavana และปัญญาภavana เป็นแนวทางในการจัดการความเครียดแบบองค์รวม

บทความวิชาการเรื่อง การบรรลุลหณของฌราวาสในพระพุทธศาสนา โดย สุทัศน์ ภาณิสสรวงศ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบรรลุลหณของฌราวาสในพระพุทธศาสนา โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกเป็นหลัก องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา คือ การบรรลุลหณของฌราวาสและสภาวะธรรมอันประเสริฐของฌราวาสหลังจากบรรลุลหณที่แตกต่างกันตามระดับที่บรรลุลหณ

บทความวิชาการเรื่อง ถินมิตระ : เครื่องกันจิตในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดย พระวันจักร ใวจันทร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแก้ไขถินมิตระที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก ผลการศึกษา ได้นำเสนอกลวิธีในการแก้ไขถินมิตระตามหลักทางพระพุทธศาสนา

บทความวิชาการเรื่อง ภาวะตื่นรู้ในพระพุทธศาสนา โดย เตชิน อิศระภาณวงศ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะตื่นรู้ในพระพุทธศาสนา ซึ่งศึกษาจากพระไตรปิฎกและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์ความรู้สำคัญของบทความคือการพัฒนาภาวะตื่นรู้ตามหลักไตรสิกขา คือ การพัฒนาศีล การพัฒนาสมาธิ และการพัฒนาปัญญา เป็นการพัฒนางองค์ความรู้ซึ่งสามารถทำได้ด้วยปรัโตโมสะและโยนโสมนสิการ

บทความวิชาการเรื่อง โหราศาสตร์ในพระไตรปิฎก โดย พระครูอาทรสุตวิธาน (ประพจน์สรวิช สายวงศ์คำ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์โหราศาสตร์ในพระไตรปิฎก เป็นการศึกษาจากพระไตรปิฎก สารสำคัญของบทความเป็นการนำเสนอแนวคิดโหราศาสตร์ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและท่าทีของพระพุทธศาสนาที่มีต่อวิชาโหราศาสตร์

บทความทั้ง 8 เรื่องได้ผ่านการวิพากษ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบ และปรับปรุงแบบให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงเป็นบทความที่น่าสนใจต่อการศึกษาเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง

(พระมหาอินทร์วงศ์ อิศรภาณี, ดร.)

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

บทความวิจัย

01

P.1-17

หลักพุทธธรรมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

Buddhist principle for local political participation of sub district headman
and village headman

พระกิตติพงษ์ สมณะ

Phrasamu Kittiphong Samana

02

P.18-30

หลักธรรมาภิบาลที่ปรากฏในคัมภีร์จามเทวีวงศ์

Good governance in Chammadewiwong

อภิสิทธิ์ จิรสันจิต

Apisit Jirasanjit

03

P.31-44

ศึกษาวิเคราะห์สัมมาวายามะในคัมภีร์พระพุทธรศาสนา

An analytical study of Sammavayama in Buddhist scriptures

พระครูใบฎีกาธนวัฒน์ ทาทำ

Phrakru Baideeka Thanawat Thatham

04

P.45-60

การจัดการความเครียดตามหลักพุทธธรรม

Stress Management based on Buddhism

เขม เมืองมา

Kem mueangma

บทความวิชาการ

05

P.61-74

การบรรลุธรรมของฆราวาสในพระพุทธศาสนา

The Enlightenment of Layman in Buddhism

สุทัศน์ ภาณิสสรวงศ์

Suthat Phanitsorawong

06

P.75-87

ถีนมิตตะ : เครื่องกั้นจิตในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

Thinamittha: A mental barrier in Vipassana meditation practice

พระวันจักร ไบจันทร์

Phra Wanchakra Baichan

07

P.88-99

ภาวะตื่นรู้ในพระพุทธศาสนา

AWAKENING IN BUDDHISM

เทชิน อีสระภาณวงศ์

Techin Issaraphanuwong

08

P.100-111

โหราศาสตร์ในพระไตรปิฎก

Astrology in Tipitaka

พระครูอาทรสุตวิธาน

Phrakhru Atornsutawitan